

Tema del dia:
Assignatura pendent

L'educació sexual continua sense arrelar a les aules catalanes

Malgrat que ja està inclosa en els nous currículums de primària i ESO, aquesta formació encara depèn de la voluntat dels docents o tallers externs ● La matèria és clau per ensenyar relacions sanes, igualitàries i sense violència

HELENA LÓPEZ
Barcelona

Després de casos com la violació d'una nena d'11 anys presumptament comesa per cinc menors als lavabos d'un centre comercial a Badalona o la presumpta implicació de cinc nens més, tres dels quals menors de 14 anys, en una altra agressió sexual a dos

companys d'un institut a Tarra-gona, la resposta pública de les administracions és pràcticament sempre la mateixa: això s'ha d'arreglar amb educació. El diagnòstic, a més, és compartit per la majoria d'agents educatius: el porno –al qual cada vegada tenen accés des de més petits– no pot ser l'encarregat de l'educació sexual de nens i joves, i el relat de submissió i violència que aquest

els mostra ha de ser contrarestat per una bona educació afectivo-sexual que els ensenyi relacions sanes, igualitàries i sense violència per posar fre a unes doloroses estadístiques que no deixen d'empitjorar: els delictes sexuals comesos per menors s'han duplicat en cinc anys. Llavors... si tant des del Departament d'Educació com des del de Feminismes o el mateix Ministeri d'Igualtat

apunten a l'educació com la clau per revertir aquesta situació insostenible, ¿per què aquesta no està arribant de manera universal i sistematitzada a escoles i instituts?

Aquesta pregunta és, tot i que formulada de mil maneres diferents, la pregunta que es fan tant associacions de famílies com docents i alumnes preocupats per la qüestió. «Ara com ara l'educació

sexual està externalitzada. És contradictori que d'una banda s'omplin la boca dient que es tracta d'una qüestió troncal i, d'altra banda, la deixin en mans de tallers contractats a entitats externes i pagats pel centre o, fins i tot, els dirigits a les famílies, per les mateixes AFA», critica Marga Julià, membre de l'activa comissió de gènere de l'AFA de l'escola Fructuós Gelabert de Barcelona.

Balanz del programa Coeduca't

El Departament d'Educació de la Generalitat no ofereix xifres de balanç del programa (voluntari) Coeduca't, ja que asseguren que és «impossible saber quants centres han utilitzat aquests recursos», a l'abast de tots els docents. La informació de què sí que disposen i que comparteixen és la de les formacions que s'han impartit sobre aquestes matèries: 662 cursos i activitats «pròpies», i 501 d'entitats «reconegudes pel departament», informen fonts de la conselleria que dirigeix Josep González-Cambray.

En el Maria Espinalt tenen un departament d'Educació Afectivosexual. Els alumnes de segon, tercer i quart d'ESO tenen cada 15 dies Educació Afectivosexual, una assignatura obligatòria. La iniciativa es va implantar després d'una vaga d'estudiants del centre, que fa un lustre es van plantar perquè l'educació sexual fos una assignatura obligatòria.

A nivell de Catalunya, el Departament ha impulsat el programa Coeduca't. «És un gran pas per als centres i els professionals que ja tenen aquesta sensibilització i ganes de treballar-ho, perquè ofereix recursos interessants i un bon acompanyament», apunta Caño, que remarca, no obstant, que «el problema és que és un programa voluntari. ¿Què passa amb els centres que no estan per la feina?», qüestiona. Aquesta docent recorda que Educació obliga tots els docents a fer una formació en digitalització i es pregunta per què la conselleria no fa una cosa similar amb l'educació afectivosexual.

Belén Tascón, presidenta de l'Affac, assegura que «no es pot fer política educativa a cop de titulars». «Una cosa és el que es diu en les rodes de premsa, i una altra el que passa diàriament als centres. La realitat és que no hi ha polítiques efectives, concretes. Parlen molt d'educació afectivosexual, però aquesta no ha entrat de manera universal als centres», assenyala convençuda la presidenta de la coordinadora d'associacions de famílies d'alumnes, que assenyala que l'educació afectivosexual «ha entrat només als centres en els quals les direccions hi han posat energia».

«El sistema educatiu ara mateix no garanteix que tots els nens a l'acabar quart d'ESO surtin formats en educació afectivosexual. ¿Que alguns centres ho fan? ¡Sí! I s'estan fent coses formidables, però són majoria els centres que no ho fan», apunta Tascón, que remarca que deixar les coses a voluntat dels centres «no és fer política educativa». «Està en el currículum, sí, i això està molt bé, però ¿qui la imparteix?, ¿com?, ¿en quins cursos?», reitera. ■

afectivosexual» – i remarquen la recent incorporació en el currículum des de l'etapa d'infantil –, però aquesta, ara com ara, no està sistematitzada a les escoles i «cada centre escull com fer-ho, en funció de la seva sensibilitat i recursos», resumeix una cap d'estudis d'una escola de primària pública (i petita). «Malgrat que li donem molta importància, al final acabes donant una pinzellada, perquè no pots pagar tantes formacions – apunta la docent en la mateixa línia de Julià –; i al final depèn de cada centre i fins i tot de cada tutor què explica, quan i com».

Problema social

La mateixa cap d'estudis insisteix en la idea que si l'educació no va més enllà de l'escola, «el problema no se solucionarà». «És, sobretot, un tema social, el pes de la família i de l'entorn és importantíssim, per molt que intentem treballar la coeducació a l'escola, les criatures imiten el que veuen a casa, que moltes vegades són rols masculistes», remarca. La directora de l'institut Maria Espinalt de Barcelona, Marta Caño, apunta diverses qüestions: els docents haurien d'arribar als centres ja formats; que en els màsters i a la facultat es treballés la didàctica de l'educació sexual com es treballa la didàctica de la ciència. «Perquè aquí, a més, s'arrosseguen tabús que, si no es treballen, és impossible fer-ho bé. ¿Com educaràs amb una mirada igualitària si tu no la tens?», afirma Caño, l'institut del qual és referent en educació afectivosexual. «És un tema que no està superat. I no parlo dels alumnes, parlo també dels docents», reflexiona la directora, que remarca que el currículum inclou l'educació afectivosexual, però «no l'ater-

«Tots els estudis apunten a l'impacte de la pornografia en els menors [s'estima que set de cada 10 adolescents consumeixen pornografia de manera freqüent], i està clar que allà el paper de la família és molt important, intentar controlar què miren els teus fills al mòbil, però les institucions no poden assegurar-se que les famílies facin una millor educació a casa; però sí que l'escola ho faci», conclou Julià. El Departament d'Educació insisteix que els nous currículums «fan transversal la coeducació i l'educació

«Els professors haurien d'estar formats; que a la facultat hi hagués didàctica de l'educació sexual», apunta una directora

«Malgrat la seva importància, al final en fem només una pinzellada, ja que el centre no pot pagar tanta formació», indica una docent